

Sygn. akt VIII Pz 132/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Patrycja Bogacińska- Piątek

Sędziowie: SSO Grażyna Łazowska

SSR del Magdalena Kimel (spr)

po rozpoznaniu sprawy w dniu 27 marca 2019 w G.

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie J. G., W. L.

przeciwko Spółce (...) S.A w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek zażalenia pozwanego

od postanowienia Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 29 sierpnia 2018 *sygn. akt* IV P 520/18

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (-) SSR del Magdalena Kimel

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Powódki J. G. i W. L. domagały się przyznania świadczenia rekompensacyjnego w wysokości 10.000zł z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że powódki nie spełniają przesłanek do otrzymania rekompensaty.

Powódki na rozprawie cofnęły powództwa ze zrzeczeniem się roszczenia w oparciu o aktualne brzmienie ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym.

Postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2018 roku, Sąd Rejonowy w Z. umorzył postępowanie i odstąpił od obciążania powódek kosztami procesu z uwagi na szczególne okoliczności sprawy. Sąd I instancji wskazał, że dochodzone przez powódki roszczenie jest roszczeniem, które ustawodawca zagwarantował tylko niektórym kategoriom osób, również krótki zawity termin do złożenia odwołania mógł spowodować „pochopność” decyzji powódek. Sąd ponadto

uwzględnił zachowanie powódek – cofnięcie powództw, niezaawansowany etap postępowania sądowego, a także brak konieczności szczególnego nakładu pracy pełnomocnika strony pozwanej.

Zażalenie na postanowienie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego wniosła pozwana zarzucając naruszenie art. 98 i 102 k.p.c. poprzez odstępianie od obciążania powódek kosztami postępowania pomimo przegrania przez powódki sprawy, a także pomimo niezastąpienia przesłanek, o których mowa w art. 102 k.p.c. tj. wypadków szczególnie uzasadnionych. Domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia Sądu, zawartego w wyroku i zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w kwocie po 1.350zł oraz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Powódki domagały się zasądzenia kwoty 10.000zł z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla na podstawie ustawy z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017r., poz. 1971).

Należy podnieść za Sądem Najwyższym, iż wyjątek od zasady ponoszenia kosztów za wynik sprawy przewiduje art. 102 k.p.c., który pozwala w szczególnie uzasadnionych wypadkach na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów lub nieobciążenie jej w ogóle kosztami; nadto przepis art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany i wyklucza uogólnienie, a może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1981r., sygn. akt IV PZ 11/81, LEX nr 8307).

Przepis ten pozwala zatem na wyłączenie podstawowej zasady ponoszenia kosztów procesu, jaką jest finansowa odpowiedzialność za wynik sprawy wyrażona w art. 98 § 1 k.p.c., w sytuacjach wyjątkowych (określonych przez ustawę jako wypadki szczególnie uzasadnione).

Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że stosowanie art. 102 kpc opiera się na dyskrecjonalnej władzy sędziego i zasadniczo uwzględnia poczucie sprawiedliwości i zasady słuszności (zob. na ten temat postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 marca 2013r. sygn. V CZ 89/12, LEX nr 1331384; z dnia 17 kwietnia 2013r. sygn. V CZ 124/12, LEX nr 1341727; z dnia 17 kwietnia 2013r. sygn. V CZ 130/12, LEX nr 1341731; z dnia 17 kwietnia 2013r. sygn. V CZ 132/12, LEX nr 1341732; z dnia 18 kwietnia 2013r. sygn. III CZ 75/12, LEX nr 1353220).

Do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Jako przykłady okoliczności związanych z samym przebiegiem procesu wskazuje się sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie roszczenia, prekluzję. Natomiast przyczyny leżące na zewnątrz są determinowane przez sytuację majątkową i życiową strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację finansową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych. Podkreśla się przy tym, że zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być oceniane przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy. Ocena stanów faktycznych pod kątem dopuszczalności zastosowania zasady słuszności odnośnie do obowiązku zwrotu kosztów procesu pozostawiona została sądowi, który powinien kierować się w tym zakresie własnym poczuciem sprawiedliwości z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (tak też: wyrok Sądu Apelacyjnego w B. z 3 listopada 2017 r., I ACa 427/17).

W uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia, Sąd I instancji przytoczył okoliczności, które usprawiedliwiają nieobciążenie powódek kosztami zastępstwa procesowego.

Powódki w toku procesu nie były reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika i powództwo cofnęły na pierwszej rozprawie.

Należy zauważyć, że powódki są wdowami po pracownikach pozwanej, którzy zginęli w wyniku wypadku przy pracy i ostatecznie znalazły się w kręgu osób uprawnionych do świadczeni na podstawie ustawy z dnia 23 listopada 2018 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla oraz z tytułu zaprzestania pobierania bezpłatnego węgla przez osoby niebędące pracownikami przedsiębiorstwa górniczego (Dz.U z 2019 r., poz 29). Obciążenie zatem powódek kosztami zastępstwa procesowego byłoby rażąco niesprawiedliwe.

W tej sytuacji Sąd I instancji powołując się na szczególne okoliczności sprawy prawidłowo, w oparciu o art. 102 k.p.c., odstąpił od obciążania powódek kosztami zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 397 k.p.c i 385 k.p.c. oddalił zażalenie jako niezasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (-) SSR del Magdalena Kimel

Sędzia Przewodniczący Sędzia